Anotace rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva

Rozsudek ze dne 28. května 2026 ve věci č. 21512/23 – *Tožičková proti České republice*

Senát páté sekce Soudu jednomyslně shledal porušení práva stěžovatelky – novinářky na svobodu projevu podle článku 10 Úmluvy kvůli jejímu zajištění policisty během klimatického protestu, při kterém zaznamenávala průběh akce a postup policie proti protestujícím, poté, co neuposlechla výzvu k opuštění místa, aniž by vnitrostátní orgány posoudily nezbytnost zajištění stěžovatelky ve světle individuálních okolností, a to zejména jejího postavení novinářky a veřejného zájmu na šíření daných informací.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatelka jako novinářka zaznamenávala v září 2020 průběh protestu proti těžbě uhlí poblíž lomu Vršany. Poté, co část protestujících neoprávněně vnikla do prostoru lomu, kam je stěžovatelka následovala, dorazili na místo příslušníci Policie ČR a vyzvali je k odchodu. Když výzvu nerespektovali, policisté začali protestující zajišťovat. Stěžovatelka dokumentovala postup policie. Výzvu policistů k opuštění místa odmítla s tím, že zde setrvá jako veřejná kontrola. Policisté proto stěžovatelku také zajistili a zakázali jí rovněž natáčet dění. Později ji odvezli spolu s protestujícími mimo lom, vyžádali si její osobní údaje a po cca 2,5 hodinách od zajištění propustili. Stěžovatelka proti výzvě, zajištění a zákazu pořizovat záznamy podala zásahovou žalobu. Vnitrostátní soudy označily jako nezákonný první a třetí zásah, nikoliv však druhý, spočívající v zajištění. Byť soudy výzvu retrospektivně shledaly nezákonnou, uvedly, že to nic nemění na tom, že stěžovatelka se dopustila přestupku neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu pravomoci, což je zákonným důvodem omezení na svobodě.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 10 ÚMLUVY

Stěžovatelka namítala porušení práva na svobodu projevu, když ji policisté po marné výzvě k opuštění prostoru lomu, kterou později vnitrostátní soudy shledaly nezákonnou, zajistili, čímž jí neumožnili pokračovat ve výkonu novinářské činnosti.

Podle Soudu měl zásah policie podobu tří úzce souvisejících opatření: výzvy k opuštění místa, zajištění stěžovatelky a zákazu pořizování záznamů během zajištění. K samotnému zajištění Soud poznamenal, že vedlo k témuž konkrétnímu a nevratnému následku, jaký sledovala výzva; policisté stěžovatelku odvedli a neumožnili jí osobně a bezprostředně sledovat události v lomu a shromažďovat tam informace nezbytné pro její novinářskou činnost. Nadto zákaz pořizovat záznamy měl zjevně za cíl bránit dokumentování postupu policie. Shromažďování informací přitom tvoří základní přípravný krok novinářské práce a je nedílnou a chráněnou součástí svobody tisku (*Satakunnan Markkinapörssi Oy a Satamedia Oy proti Finsku*, č. 931/13, rozsudek velkého senátu 27. června 2017, § 128). Zajištění stěžovatelky tak podle Soudu zasáhlo do jejího práva na svobodu projevu ve smyslu článku 10 Úmluvy. Takový zásah zakládá porušení článku 10 Úmluvy, ledaže je v souladu se zákonem, sleduje jeden nebo více legitimních cílů ve smyslu odstavce 2 daného ustanovení a je nezbytný v demokratické společnosti, tj. odpovídá naléhavé společenské potřebě a zůstává přiměřený sledovanému legitimnímu cíli.

K zákonnosti zásahu Soud pouze uvedl, že strany se shodly na tom, že zajištění mělo oporu v § 26 odst. 1 písm. f) zákona o policii. Stejně tak se blíže nevyslovil k tomu, zda zásah sledoval legitimní cíl, byť podotkl, že se stěžovatelka nijak nepodílela na protestu, omezila se na pozorování událostí a výkon své práce, ač na místě, kam byl vstup zakázán. Za podstatné pro danou věc Soud považoval posouzení, zda byl zásah „nezbytný“ (*Tsaava a ostatní proti Gruzie*, č. 13186/20 a 4 další, rozsudek velkého senátu ze dne 11. prosince 2025, § 388).

Připomněl, že média mají nepostradatelnou roli při informování veřejnosti o tom, jakým způsobem úřady zvládají protesty a udržují pořádek. Právě v těchto situacích má role médií jako „hlídacího psa“ zvláštní význam. Jejich přítomnost zaručuje, že úřady lze případně činit odpovědné za postup vůči protestujícím, resp. vůči veřejnosti obecně při zajišťování veřejného pořádku, především jde-li o metody kontroly nebo rozehnání protestujících či k udržování veřejného pořádku. Proto je nutné jakoukoli snahu o vykázání novinářů z místa protestu podrobit přísnému přezkumu (*Pentikäinen proti Finsku*, č. 11882/10, rozsudek velkého senátu ze dne 20. října 2015, § 89). Stěžovatelka chtěla shromáždit a posléze sdělit veřejnosti informace o protestu a o tom, jak se policie se situací vypořádala, tedy o otázkách, které mohly veřejnost oprávněně zajímat. Současně platí, že státy mají omezený prostor pro uvážení, jde-li o otázku týkající se veřejného zájmu (*Hurbain proti Belgii*, 57292/16, rozsudek velkého senátu ze dne 4. července 2023, § 223).

V posuzované věci Soud vyšel z toho, že podle vnitrostátního práva jsou policisté oprávněni za určitých podmínek osobu zajistit. Jedná se o opatření, které spadá do jejich uvážení a které musí respektovat zásadu přiměřenosti. Neuposlechnutí výzvy policisty tak nemá automaticky za následek zajištění osoby. Policisté tedy mohli před zajištěním stěžovatelky zvážit přijetí různých opatření, které měli k dispozici, aby reagovali na její odmítnutí uposlechnout výzvu k opuštění místa, a to s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu; především k chování stěžovatelky, jejímu postavení novinářky a dopadu opatření na výkon její svobody projevu. Ze spisového materiálu nevyplývá, že by tak policisté učinili. Správní soudy posléze konstatovaly, že výzva stěžovatelce nebyla zjevně protiprávní, bylo tedy nutné ji považovat za zákonnou, dokud soudy nerozhodnou o opaku. Stěžovatelka proto odmítnutím uposlechnout výzvu porušila § 114 zákona o policii. To policisty opravňovalo k jejímu zajištění podle § 26 odst. 1 písm. f) téhož zákona. Správní soudy přihlédly také k tomu, že zajištění bylo krátkodobé a nezpůsobilo stěžovatelce žádnou újmu. Nepovažovaly ho proto za nepřiměřené.

Soud tudíž shledal, že zajištění stěžovatelky se opíralo pouze o její odmítnutí uposlechnout výzvu, která, jak správní soudy dodatečně konstatovaly, neměla být vůči ní vůbec učiněna. Podle Soudu ale odůvodnění rozhodnutí správních soudů postrádala náležité vyvážení zájmu zajistit respektování dané výzvy, potažmo zachování veřejného pořádku na straně jedné, a zvláštní úlohy, kterou stěžovatelka na místě plnila jako novinářka, a právem veřejnosti přijímat informace o záležitostech veřejného zájmu na straně druhé. Byť prvoinstanční soud nepřehlédl, že stěžovatelka byla na místě přítomna jako novinářka, nezdá se, že by tato skutečnost měla vliv na jeho úvahy. Totéž platí stran posouzení toho, že byla viditelně označena jako novinářka, pasivně sledovala události, resp. držela se stranou od protestujících, neúčastnila se rozbrojů, které vyvolali, a nebránila práci policie. Nadto policistům muselo být zřejmé, že stěžovatelka opustí lom zároveň se zajištěnými protestujícími při jejich přemístění, neboť jediným záměrem její přítomnosti na místě bylo informovat o protestu a o tom, jak policie zachází s protestujícími. Vnitrostátní soudy sice zohlednily dané skutečnosti při posuzování přiměřenosti opatření v podobě výzvy, ale nevypořádaly se s nimi ve vztahu k opatření spočívajícím v zajištění stěžovatelky. Podle Soudu proto vnitrostátní soudy neposkytly dostatečné důvody ospravedlňující zajištění stěžovatelky.

Vzhledem k výše uvedenému Soud konstatoval, že zajištění stěžovatelky neodpovídalo naléhavé společenské potřebě a nelze jej považovat za nezbytné v demokratické společnosti, a to i s ohledem na omezený prostor pro uvážení, který měl stát v dané situaci k dispozici. Důsledkem tohoto opatření bylo jednak zabránění stěžovatelce ve výkonu její novinářské činnosti a v informování veřejnosti o otázce veřejného zájmu, jednak neumožnění plnit její roli „hlídacího psa“, který informuje o postupu policie vůči protestujícím.

Soud proto rozhodl o porušení článku 10 Úmluvy.